

سیستم بازرسی ، نظارت و مبارزه با فساد در کشور چین

در اکتبر سال ۱۹۴۹ و همزمان با تأسیس دولت جمهوری خلق چین، کمیسیون نظارت تحت کنترل دولت مرکزی تشکیل گردید. در سپتامبر ۱۹۵۴ این کمیسیون به وزارت نظارت تغییر نام داد. در آوریل ۱۹۵۹ و در زمان بازسازی ساختاری در بدنه دولت جمهوری خلق، وزارت نظارت ملغی شد و دوباره در جولای ۱۹۸۷ با تصویب کمیته دائمی کنگره ششم ملی خلق مجدداً شروع به کار کرد. به دنبال آن تمام دولت‌های محلی در تمام سطوح اقدام به تأسیس ارگان‌های نظارتی نمودند. در نهم می ۱۹۹۷ قانون جمهوری خلق چین در مورد نظارت دولتی به تصویب رسید و به موجب آن وظایف وزارت نظارت به شکل امروزی آن جنبه قانونی گرفت .

وزارت نظارت به عنوان یک سازمان نظارتی و بازرسی اداری، ضامن اجرای صحیح احکام دولت می‌باشد که بر اساس الگوی ایجاد دولت پاک، بر نحوه کارکرد و همچنین عملکرد صحیح دستگاه‌های دولتی نظارت دارد . قانون اساسی جمهوری خلق چین تصریح دارد که شورای دولتی وظیفه نظارت را عهده‌دار می‌باشد و در واقع وزارت نظارت به عنوان زیرمجموعه شورای دولتی، از طرف آن شورا، کار نظارت را در سراسر کشور بر عهده دارد .

بر اساس قانون جمهوری خلق چین، وزارت نظارت عمل نظارت بر سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی ذیل را دارا می‌باشد؛

■ مجموعه وزارتخانه‌ها و ارگان‌ها و سازمان‌های زیر نظر شورای دولتی

■ تشکیلات استانی دولت در کلیه استان‌ها، مناطق ویژه شهرداری و مناطق خودمختار

■ نظارت بر عملکرد دستگاه‌های نظارتی در سایر استان‌ها

وزارت نظارت در شهر پکن در مجموع هشتصد نفر پرسنل دارد که این رقم جدای از پرسنل مربوط

به ادارات مرکزی در استان‌ها و شهرستان‌هاست که مسئولیت امور نظارتی استان‌ها و شهرستان‌ها را بر عهده دارند. وظیفه پرسنل مرکز، علاوه بر پیگیری امور نظارتی در پایتخت، تنظیم امور مرکز با سایر استان‌ها و شهرستان‌ها می‌باشد. علاوه بر آن در کلیه وزارتخانه‌های دولتی نیز دفتری در خصوص مباحث نظارتی فعالیت می‌کند .

وزارت نظارت هشت مسئولیت کلان بر عهده دارد؛

■ بازرسی و رسیدگی به مشکلات سازمان‌های دولتی

■ تعقیب و بازرسی نحوه کارکرد پرسنل دولتی در اجرای امور کشوری

■ بررسی موارد سوءاستفاده مسئولین از موقعیت‌های اداری و بررسی دادخواهی‌های پرسنل دولت

■ نظارت و بررسی جرائم و تخلفات

■ نظارت بر انجام مجازات‌ها

■ پیگیری امور محوله از سوی دولت

■ بررسی و پیگیری نحوه و میزان مالیات و تبیین راهکارهای مناسب برای بهبود ساختار مالیاتی

■ کنترل گزینش نیروهای دولتی

■ پیگیری شکایت‌های مردمی در خصوص نحوه عمل بخش‌های دولتی و همچنین پرسنل دولتی

به عبارت دیگر مجموعه فعالیت‌های وزارت نظارت در سه عبارت خلاصه می‌شود؛

۱) پیگیری حقوق دولت

۲) بازرسی و نظارت

۳) آموزش پرسنل دولتی و ارائه الگوهای لازم برای تعریف حدود اختیارات و وظایف

بر اساس قانون اساسی چین، وزارت نظارت حق بازرسی، رسیدگی، توصیه و در نهایت تنبیه را دارد؛

شیوه عمل در وزارت نظارت بدین ترتیب است که بر اساس قانون و مقررات قوانین کشوری و شورای

دولتی، بازرسی‌هایی به صورت منظم و نامنظم از بخش‌های مختلف به عمل می‌آورد. شایان ذکر است که

این روند طی سال‌های اخیر به ویژه در بخش‌های اقتصادی از رشد قابل توجهی برخوردار بوده است.

نحوه کار وزارت نظارت به این شکل است که در مرحله اول نظارت و بررسی، در مرحله بعد بازرسی و

در مراحل بعدی بازجویی و در نهایت نیز در صورت نیاز مجازات اعمال خواهد شد.

مجازات نیز خود بر چند قسم است؛ در مرحله اول احضار، مرحله بعد اخراج فرد از پست دولتی و در

مراحل سخت‌تر مجازات‌های نقدی و حتی می‌تواند حبس و اعدام را در پی داشته باشد که در خصوص چنین

مجازات‌هایی سیر پرونده در سایر بخش‌های دولتی نظیر دیوان عالی خلق و دادستانی عالی خلق دنبال

خواهد شد.

یکی از وظایف وزارت نظارت، بررسی و پیگیری نحوه و میزان مالیات و تبیین راهکارهای مناسب

برای بهبود ساختار مالیاتی می‌باشد. در همین راستا طی سال‌های اخیر وزارت نظارت در تقلیل مالیات در

بخش‌های کشاورزی و روستایی نقش قابل توجه‌ای داشته است. نهایتاً دولت چین در سال گذشته کلیه روستاها را از پرداخت مالیات معاف نموده است. از سوی دیگر، اصلاح سیستم مالیاتی باعث گردیده تا طی دو سال گذشته، فرار از پرداخت مالیات به ارزش تقریبی ۴۰ میلیارد یوان ممانعت به عمل آید. برطبق آمار در چندسال اخیر سالانه بیش از ۱۵۰ هزار پرونده مربوط به کارکنان دولت مورد بررسی قرار گرفته است. از دیگر وظایف وزارت نظارت، کنترل نحوه گزینش نیروهای پرسنلی، کنترل نحوه خرید اقلام دولتی و همچنین نظارت بر مناقصه‌ها و مالکیت‌های عمومی و جمعی است. علاوه بر آن در سطح مدارس نیز برنامه‌های آموزشی یکی دیگر از اقدامات موثر وزارت نظارت در بعد آموزشی محسوب می‌گردد.

باتوجه به اقتصاد بسته و دولتی چین و سیطره دولت بر تمام امور، طی چندسال اخیر، بررسی نحوه اجرای قوانین مربوط به خصوصی‌سازی یکی از مهمترین وظایف وزارت نظارت بوده است. دولت چین برای پیشگیری و مبارزه با مفاسد چند راه‌حل در دستور کار دارد.

■ ایجاد هماهنگی بین اقدامات و شیوه‌های مبارزه با فساد

■ ایجاد جامعه‌ای قانون محور و پیاده نمودن الگوی دموکراسی و توسعه اقتصادی در سطوح مختلف

■ بکارگیری توانان شیوه‌های تشویق و تنبیه به صورت مکمل، در همین راستا به ارتقاء آموزش

بخصوص در ردیف‌های آموزشی برای کارکنان دولت و مدارس، به عنوان یکی از روش‌های موثر و کارآمد پیشگیری تأکید ویژه‌ای شده است.

در حال حاضر دولت برنامه‌های نظارتی را از شش کانال رسمی به ترتیب ذیل تعقیب می‌نماید.

■ کنگره ملی خلق مرکز و استان‌ها و شهرستان‌ها

■ کمیسیون نظارت حزب کمونیست چین به عنوان حزب حاکم

■ وزارت نظارت

■ سیستم قضایی کشور

■ دوائر حسابرسی

■ نظارت‌های عمومی و مردمی

از جولای ۱۹۸۷ و پس از شروع به کار مجدد وزارت نظارت، مناسبات این وزارت با کشورهای خارجی به میزان چشمگیری توسعه یافته و در همین راستا وزارت نظارت با کشورهای مختلفی اقدام به امضای موافقت‌نامه‌های همکاری نموده است. علاوه بر آن وزارت نظارت سالانه تعداد قابل ملاحظه‌ای از بازرسان و کارشناسان خود را برای آموزش به خارج از کشور (آمریکا و کشورهای اروپای غربی)

اعزام می‌نماید و تبادل استاد و دانشجو با سایر کشورها، یکی از برنامه‌های مورد توجه بخش بین‌الملل وزارت نظارت می‌باشد.

فساد اداری و اقتصادی در همه کشورهای جهان با درصدهای مختلفی وجود دارد و دولت‌ها و دستگاه‌های قضایی نیز قوانین مختلفی برای مبارزه با این پدیده اتخاذ کرده‌اند. در چین هم رشد اقتصادی تنها نتیجه آزادسازی اقتصاد چین در سال 1978 نبود بلکه باز شدن دروازه‌های اقتصاد زمینه‌های رشد فساد اداری و دولتی را در این کشور هموار ساخت. علت پایه‌ای این فساد به اعتقاد صاحب نظران و کارشناسان، نظام تک‌حزبی، ساختار قدرت به شدت متمرکز و عدم تفکیک قدرت به شکل واقعی و شفاف دلیل بروز چنین پدیده‌ای است.

این که چین در چند دهه گذشته رشد خیره‌کننده‌ای در اقتصاد داشته بر کسی پوشیده نیست اما در کنار این رشد خیره‌کننده، همواره یک نگرانی و ترس در کادر رهبری این کشور وجود دارد که چند سالی است بر سر کار آمده‌اند و آن چیزی نیست جز «گسترش بی‌رویه و افسار گسیخته فساد در کشور بویژه لایه‌های مختلف حزب کمونیست. شاید یکی از دلایل توجه مسئولان عالی‌رتبه چین در مبارزه با پدیده فساد همین رشد اقتصادی خیره‌کننده‌ای بود که تیم رهبری چین را با چالش‌های تازه‌ای مواجه کرده است.

در ماه مارس سال 2013، نشست عمومی هجدهمین کمیته مرکزی حزب کمونیست چین برگزار شد و نقشه راه این نشست با تکیه بر سیاست تمرکززدایی و با رویکرد متوازن سازی و جامعیت بخشیدن به فرآیند اصلاحات و کاهش نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی مورد بحث و پیگیری قرار گرفت و چشم‌انداز روند اصلاحات و برنامه‌های کلان چین را تدوین و ترسیم کرد. هدف نهایی رهبری چین از اصلاحات آن است که این کشور شاهد ظهور یک چین نسبتاً دمکراتیک، با درآمد سرانه خوب، تقویت پول ملی، جامعه مدنی مدرن‌تر، تغییر جهت‌گیری سیاسی با اتکا به اراده عمومی جامعه باشد.

بر این اساس حزب کمونیست چین پس از نشست هجدهم خود بیانیه‌ای منتشر و در آن تاکید کرد که مبارزه با فساد مالی و اختلاس در یک دوره پنج‌ساله یعنی از سال 2013 آغاز شده و تا 2017 ادامه خواهد یافت. در این بیانیه به مفسدان بزرگ و کوچک عنوان «ببرها» و «مگس‌ها» داده شده و تصریح شد که سبک کار کشور و حزب حاکم در این مدت بر مبارزه راسخ با فساد متمرکز خواهد بود. حزب

حاکم چین در این بیانیه که شبیه به یک برنامه مبارزه با فساد است، همچنین از فساد به عنوان یک پدیده عمومی نام برد که دارای شاخ و برگ های زیادی شده و باید از ریشه خشکانده شود.

پس از آنکه «شی جین پینگ»، رئیس جمهوری خلق چین سخنرانی هشدارآمیز خود را درباره فساد قرائت کرد، فعالیت کمپین مبارزه با فساد رسماً آغاز شد و اولین هدف آتش بار این سیاست، اخراج ناگهانی معاون حزب کمونیست در استان «سیچوان» بود که تنها چند هفته بعد از اعلام آغاز کمپین مبارزه با فساد انجام شد.

پس از آن، گروه های تحقیقاتی به استان های مختلف اعزام شدند. ناگهان خبر کشف فساد گسترده ای در استان «جیانگشی» بود که شوک اولیه اما مورد انتظار را وارد کرد. در اثر این کشف 10 نفر از مقامات محلی و معاون فرماندار اخراج شدند و پرونده های این افراد برای بررسی بیشتر به دادگاه ارجاع شد.

در نیمه دوم سال 2013 یک کمیته مجاز برای بررسی عملکرد «ژو یونگ کانگ»، عضو سابق کمیته مرکزی و دفتر سیاسی حزب کمونیست و رییس سازمان امنیت داخلی این کشور تشکیل شد. شیوه نزدیک شدن به "ژو" با کنار زدن، اخراج کردن و دستگیری افرادی بود که به هر ترتیبی با او در ارتباط بودند. نوامبر سال 2013 دور جدید بررسی های فساد اقتصادی در دیگر شهرهای چین آغاز شد. پس از افشای نتیجه تحقیقات در ابتدای سال 2014 چهار نفر از اعضای رده بالای شورای حزب کمونیست به سرعت اخراج شدند. رسانه های چینی از این واقعه با عنوان «زلزله بزرگ سیاسی» یاد کردند.

در آن زمان که سکوت کمیته مبارزه با فساد درباره فرجام کار «ژو یونگ کانگ» افکار عمومی را به سمت شایعه کشانده بود، ناگهان خبر اخراج ژنرال «شو ژای هائو» عضو سابق دفتر سیاسی حزب کمونیست و نایب رییس کمیسیون مرکزی ارتش در سال های 2004 تا 2013 منتشر شد. وی دارنده بالاترین رتبه نظامی بود که تا آن زمان در پرونده فساد اقتصادی متهم و از حزب اخراج شده بود.

در دسامبر 2014 نوبت به مشاور ارشد ششمین رییس جمهور خلق چین رسید. وی چهارمین بزرگی بود که کمپین مبارزه با فساد اقتصادی شکارش کرد. اخراج رسمی او از حزب در سال 2015 اتفاق افتاد. شکار دیگر دستگاه قضایی چین "لینگ جی هوا" مشاور ارشد سابق «هو جین تائو» رئیس جمهوری پیشین چین، به جرم فساد و دسترسی غیرقانونی به اطلاعات محرمانه دولتی به حبس ابد محکوم و همچنین اعلام شد که «گوا بو شیونگ» معاون فرمانده کل قوای چین که مدتی قبل دستگیر شده بود، به دلیل فساد کلان

مالی به حبس ابد محکوم شده است. این در حالی است که این کشور همچنین با اجرای عملیات موسوم به «شبکه آسمان» تاکنون موفق شده است 61 متهم فراری را که به کشورهای کانادا، آمریکا، ایتالیا و استرالیا گریخته بودند، به کشور بازگرداند. ماموران دستگاههای قضایی چین همچنین در خلال فقط یک ماه 4500 نفر را دستگیر و مورد بازجویی قرار دادند. جرم بیشتر این افراد این بود که در جریان فعالیت های خود در سطوح دولتی و حزبی، برخلاف مقررات و قوانین از امکانات دولتی سوء استفاده کرده اند. از جمله دیگر تخلفات آنها استفاده از خودروهای دولتی برای مصارف شخصی، رفتن به سفرهای شخصی با هزینه دولت، برگزاری مراسم ازدواج و تدفین با برداشتن وجه از صندوق های دولتی و دریافت هدیه و رشوه بوده است.

برخی از کارشناسان در چین معتقدند که این حرکت می تواند مانع فعالیت های غیرقانونی شود و اقتصاد پررونق این کشور را رنگ و لعاب بهتری ببخشد. گروه دیگر هم که این حرکت را با دوربین های سیاسی رصد می کنند، معتقدند که برخی از این برخوردهای خشن، برای حفظ مشروعیت حزب کمونیست لازم است.

بعضی از مقامات دولتی چین نیز به صراحت اذعان می کنند که فساد چنان در بدنه اداری این کشور، ریشه دوانده که مبارزه با آن با هزینه های بسیار زیادی همراه است. آنان معتقدند، نباید به این مسئله به عنوان یک برنامه کوتاه مدت نگرست بلکه تنها در یک دوره زمانی بلندمدت می توان به موفقیت آن امیدوار بود.

اگرچه تلاش های حزب کمونیست چین در سه دهه گذشته باعث رشد اقتصادی سریع این کشور شده است، اما به نظر می رسد که کندی روند اصلاحات سیاسی از سوی رهبران این کشور، زمینه ساز مشکلاتی مانند نابرابری چشمگیر اقتصادی و فساد گسترده دولتی شده که حتی در فضای نسبتاً بسته این کشور هم هر ازگاهی اعتراضات آشکاری را به همراه آورده است. به طور حتم شرایط مبارزه با فساد در چین حساس تر از قبل شده و حوادث ناشی از برخورد با مقام های ارشد شرکت های بزرگ نفتی، نشان می دهد که دولت «شی جین پینگ» همچنان برای اجرای قانون مبارزه با فساد کار سختی پیش رو دارد.

رشد بالای اقتصادی چین در سه دهه گذشته موجب شد تا بسیاری از مقام های دولتی به فکر بهره گیری شخصی از درآمدهای سرشار کشور بیافتند. به تدریج، گسترش فسادهای مالی پیامدهای سیاسی و اقتصادی

خود را آشکار کرد. قدرت گرفتن شبکه فساد مالی چین مانعی بزرگ بر سر راه اصلاحات اقتصادی بود که برای تداوم رشد این کشور ضروری است. رئیس‌جمهوری چین، سال 2012، «وانگ چی شان»، عضو دائمی کمیته مرکزی حزب کمونیست این کشور، قدرتمندترین ارگان تصمیم‌ساز چین، را به عنوان دبیر «کمیسیون مرکزی نظارت انضباطی» منصوب کرد تا مدیریت گسترده‌ترین و طولانی‌ترین برنامه تاریخ چین برای مقابله با فساد را به عهده بگیرد. شرکت‌های دولتی که حوزه‌های حیاتی اقتصاد چین مثل بخش انرژی را در اختیار دارند، به عنوان اهداف اصلی این برنامه اعلام شدند.

ترس مهم‌ترین ابزار وانگ برای مقابله با فساد است. گفته می‌شود، در اولین جلسه‌ای که وانگ بعد از به عهده گرفتن مسئولیت کمیسیون مرکزی نظارت انضباطی تشکیل داد، سابقه تخلفات و اشتباهات همه بازرسان ارشد این کمیسیون را نیز به آنها ارائه کرد تا مهم‌ترین بازوهای مقابله با فساد را نیز از ارتکاب به جرم باز دارد. وی در آن جلسه تاکید کرد که ناتوانی بازرسان ارشد در افشای فسادهای مقام‌های بالای دولتی به «سستی در انجام وظیفه» تفسیر می‌شود.

"شی جین‌پینگ"، رئیس‌جمهوری چین اختیار عملی به وانگ داده است که وی را همچون فرد شماره 2 کشور قدرتمند ساخته است. در نتیجه وانگ، به نمایندگی از رئیس‌جمهور، حمله‌ای را علیه دستگاه وسیع حزب حاکم آغاز کرده است که از لحاظ وسعت، پیچیدگی و عملکرد تاکنون بی‌سابقه بوده است. به عبارت دیگر، دولت چین برای مقابله با فساد، با بی‌رحمی علیه اعضای فاسد خود مبارزه می‌کند. جدیت دستگاه نظارت و تفحص چین موجب شده تا هراس از تخلف پیکره بوروکراسی و مدیریت شرکت‌های دولتی این کشور را در بر بگیرد.

ارتش وانگ از صدها هزار بازرس تشکیل شده است که مجازند مظنونین به تخلف مالی را بدون محدودیت‌های قانونی، بازداشت کرده و مورد بازپرسی قرار دهند. حتی مقامات ارشد و قدرتمند چینی مثل مقام‌های ارشد دستگاه امنیتی، ارتش و سایر شرکت‌های دولتی نیز از بازرسان مبارزه با فساد مالی در امان نیستند و اعضای ارشد حزب حاکم کمونیست نیز از برخورد شدید این بازرسان در امان نبوده اند. در نتیجه اقدامات سه ساله وانگ در مقابله با فساد مالی مقام‌های دولتی، در بیش از یک سوم از استان‌های چین، دست‌کم یک عضو ارشد هیئت رئیسه حزب به دلیل تحقیقات مرتبط با فساد از کار برکنار شده است. برای مثال در استان شانسی که یکی از تولیدکنندگان اصلی زغال‌سنگ چین است، غالب اعضای 13 نفره هیئت رئیسه دفتر استانی حزب حاکم به همراه نزدیک به 300 نفر از مسئولین این استان به دلیل فساد مالی برکنار شدند. شرکت ملی نفت چین هم به شدت مورد بازرسی نیروهای وانگ قرار گرفت و شمار مدیران ارشد آن که برکنار شدند.

در نتیجه چنین برخورد شدید و بدور از هرگونه ملاحظه جناحی و حزبی، ده‌ها ژنرال و شمار بسیار زیادی از اعضای سابق و ریش‌سفیدان حزب حاکم نیز به دلیل انجام تخلفات مالی در دوره‌های پیشین نیز بازداشت شده‌اند. جالب آنکه بعد از بازداشت «ژو یانگ کانا»، رئیس سابق دستگاه امنیت داخلی چین و عضو سابق کمیته دائمی دفتر سیاسی حزب کمونیست چین، سایر اعضای این کمیته به جای حمایت از دوست و همکار سابق خود، از اقدام دستگاه مقابله با فساد حمایت کردند. این در حالی است که این اولین بار در تاریخ چین است که فردی در چنین موقعیت سیاسی با اتهام فساد مواجه می‌شود. اتفاق مشابهی نیز بعد از دستگیری «زو کای هائو»، معاون بازنشسته ارتش چین و از بلندپایه‌ترین افسران نظامی این کشور رخ داد. برخورد با چنین افرادی موجب شد تا کسی به واسطه نزدیکی به دایره قدرت، احساس امنیت برای ارتکاب تخلفات مالی نداشته باشد. اعضای خانواده متخلفان اگرچه بطور مستقیم تحت تعقیب قرار نمی‌گیرند اما از آنها خواسته می‌شود تا تمام دارایی‌های غیرمجازی که به آنها منتقل شده و همچنین تمامی مصارفی که از منابع دولتی برای آنها انجام شده است را به خزانه دولت بازگردانند. از جمله این افراد، بستگان رئیس‌جمهوری چین بودند که صدها میلیون دلار سرمایه بدست آورده بودند. وابستگان "جیانگ زمین"، رئیس‌جمهور سابق چین نیز از جمله خانواده مقام‌های بلندپایه چینی بودند که اموال و دارایی‌های آنها مورد بررسی قرار گرفت و وجوه غیرقانونی باز پس گرفته شد.

این حرکت‌ها نشان می‌دهد که چینی‌ها برای مبارزه با فساد اول از مدیران و کارکنان حزبی شروع کرده‌اند. در درون حزب کمیته نظارت و بازرسی و انضباط حزبی ایجاد کرده‌اند که زیر نظر هیئت حاکمه و رهبری چین بر همه مقامات نظارت دارد. این کمیته در استانها و شهرستانها و حتی روستاها از افراد مطمئن تشکیل شده است که بر عملکرد مجریان نظارت دارد. اعضای حزب که مجموعه اداره کنندگان کشور هستند باید در دوری از فساد (اقتصادی - اخلاقی - سیاسی) برای دیگر آحاد کشور الگو و سرمشق باشند. در این رابطه فساد اقوام و خویشان و منسوبین مسئولان کیفر سخت تری نسبت به دیگران دارد. و تا حد اعدام برخورد میشود.

از دید چینی‌ها مبارزه با فساد سه مرحله دارد:

- مرحله اول ایجاد ترس از ارتکاب جرم است.
- مرحله دوم نیازمند تقویت اجرای قوانین است تا ارتکاب به جرم را دشوارتر سازد و اقدامات پیشگیرانه را گسترش دهد.

- مرحله سوم نیز تغییر فرهنگ سیاسی چین است، تا مقام‌های این کشور حتی به فکر سوء استفاده مالی نیز نیافتند.

در گام اول، مجازات فساد آنقدر سنگین است و هزینه فساد برای مسئولین رده‌های مختلف آنقدر بالا است که کسی جرئت نمی‌کند چنین فساد را مرتکب شود، یعنی مجازات‌ها کاملاً بازدارنده و ترس‌آور است. در گام دوم، حزب و کنگره خلق طوری قوانین را نوشته و تصویب کرده‌اند که راهی برای فساد باقی نگذاشته‌اند، بنابراین کسی هم که بخواهد فساد کند راهها بروی او بسته است.

در گام سوم، از طریق فیلم و فرهنگ سازی و مهندسی افکار عمومی جامعه فساد به یک ضد ارزش شده و در حال نهادینه سازی آن در جامعه هستند. یعنی، تمام ابزارهای کنترلی و نظارتی به همراه نمایش فیلمهای عبرت آموز و سرنوشت مفسدین به نمایش گذاشته شده تا مقامات جرات نکنند که به فساد دست بیازند.

راهبرد اصلی سال 2015 حزب کمونیست چین مبارزه جدی و بدون چشمپوشی با فساد در جنبه‌های مختلف بویژه اقتصادی و نقطه آغاز آن هم از سران این کشور اعلام شد. رییس‌جمهور چین با تاکید بر اینکه مبارزه با فساد اقتصادی یکی از محوری‌ترین برنامه‌های دولت در سال 2015 است، گفت: دست‌هایی قوی در کشور وجود دارد که باندهای فساد را هدایت می‌کنند و باید قطع شوند. شی جین‌پینگ از همه دستگاه‌های قضایی و امنیتی این کشور خواسته است که با شدت هر چه بیشتر با پدیده فساد اقتصادی مبارزه کنند. وی تاکید کرد که مبارزه با فساد اقتصادی و بررسی در این خصوص باید ابتدا از نهادها و موسسات دولتی شروع شود و کوچک‌ترین سهل‌انگاری در این خصوص از سوی نهاد‌های ذی‌ربط پذیرفتنی نیست. رییس‌جمهور چین همچنین مبارزه با فساد اقتصادی را به درخت فاسدی تشبیه کرد که باید از ریشه کنده شود. در سال 2016 تعداد پرونده‌های مربوط به فساد در دادگاه‌های چین یک سوم افزایش یافته است. در همین راستا دادستان عالی چین وعده داد که روند مبارزه با فساد در کشور با همین سرعت ادامه یابد. تاکنون برخی از چهره‌های ارشد حزب حاکم به اتهام فساد و سوءاستفاده از موقعیت خود زندانی شده‌اند. ژوکیانگ، رئیس دادگستری چین می‌گوید، در دادگاه‌های این کشور در سال 2016 به 45 هزار پرونده فساد رسیدگی شده است اما وی نگفت که چند تن در این باره محکوم و یا بازداشت شده‌اند. همچنین کائو ژیانمینگ، دادستان عالی چین اعلام کرد: "تلاش‌ها برای مبارزه با فساد تضعیف نخواهد شد. رویکرد چین در برابر فساد تغییر نخواهد یافت".

مسئولان قضایی چین در راستای مبارزه گسترده و جدی با پدیده فساد موفق شده اند در سال ۲۰۱۶ میلادی ۹۵۱ نفر از مقام های فراری مفسد را در خارج دستگیر و به کشور بازگردانند. اداره مبارزه با فساد چین در حال گسترش همکاری های خود با کشورهای دیگر است تا مفسدان فراری را به کشور مسترد سازد. در همین حال اعلام شده است که ارزش فساد مالی افرادی که در سال گذشته میلادی در خارج از چین دستگیر و به کشور بازگردانده شده اند بالغ بر ۱۴۵ میلیون دلار است. گزارش ها حاکیست که بیشتر این افراد به کانادا، آمریکا، استرالیا و سنگاپور گریخته بودند که با طرح ویژه ای تحت عنوان تور آسمان و شکار روباه دستگیر و به کشور آورده شده اند.

گزارش های جدید نشان می دهد که برای شدت بخشیدن به تعقیب فراریان مفسد "لی شولی" یکی از یاران نزدیک رئیس جمهوری چین ریاست آژانس مبارزه با فساد این کشور را بر عهده گرفته است. این سازمان به تازگی یک دوره آموزشی را نیز برای نیروهای خود راه اندازی کرده است که به آنها می آموزد چطور باید مقام های مفسد را در خارج از کشور به همراه اموالشان به تور بیندازند. آژانس مبارزه با فساد چین سال ۲۰۱۳ میلادی ایجاد شد و نقش مهمی در دستگیری مفسدان در خارج از کشور داشته است. این سازمان می تواند در صورت لزوم از مقام ها و ماموران دادستانی، دادگاه عالی خلق، بانک مرکزی، وزارت امنیت عمومی، وزارت خارجه و وزارت دادگستری نیز کمک بگیرد. در سال ۲۰۱۵ میلادی این آژانس فهرستی از ۱۰۰ فراری اصلی مفسد را با عنوان لیست قرمز منتشر کرد که تاکنون ۳۹ نفر آنان دستگیر و به چین بازگردانده شده اند.

از "لی" ۵۳ ساله با عنوان یار و مشاور نزدیک رئیس جمهوری و فردی یاد می شود که در واقع مغز متفکر بسیاری از سخنرانی های ضد فساد "شی جین پینگ" است. در سال گذشته میلادی (۲۰۱۶) بر اساس آمار رسمی کشور چین، ۴۷ هزار و ۶۵۰ مقام چینی در سطوح مختلف در سراسر کشور تحت پیگرد قانونی قرار گرفتند. همچنین از سال ۲۰۱۳ میلادی تاکنون که «شی جین پینگ» رئیس جمهوری خلق چین قدرت را با شعار مبارزه با فساد در این کشور در اختیار گرفته است، بیش از یک میلیون مقام مفسد شناسایی شده اند که بخش قابل توجهی از آنان محاکمه و روانه زندان شده اند. این در حالیست که دستگاه قضایی چین تا سال ۲۰۲۰ میلادی برنامه بزرگی را برای مبارزه با فساد تدوین شده کرده است.

سازمان بازرسی و مبارزه با فساد در چین برای پیشگیری از دریافت رشوه و پورسانت توسط مدیران دولتی مرتبط با پروژه های سرمایه گذاری خارجی، برنامه فراگیری را اجرا کرده است.

یکی از برنامه های سازمان مبارزه با فساد چین، استفاده از شهروندان چینی به عنوان چشم ناظر و پایش کننده رفتار مدیران و کارمندان دولت چین می باشد و سازمان بازرسی و مبارزه با فساد در چین گزارش های رسیده از سوی شهروندان را که حاوی اطلاعات یا سرخ هایی فساد و رشوه خواری و دریافت پورسانت باشد به عنوان گزارش رسمی تلقی و پیگیری می کند. این اقدام به منظور ریشه کنی فساد و همچنین جلوگیری از پدیده رشوه گیری و رشوه دهی در ادارات چین بوده است. از جمله اقدامات آژانس های نظارتی در چین ایجاد سیستم نظارتی موثر برای کنترل عملکرد شرکتها در زمان سرمایه گذاری در خارج و وادار کردن آنها برای تبعیت کامل از قوانین و مقررات است. هدف این قوانین و تدابیر جدید به حداقل رساندن رشوه دهی و رشوه گیری در شرکتهای چینی است که با شرکتهای خارجی در ارتباط هستند. همچنین در این تدابیر جدید اقدامات برای تحقیقات در مورد پرونده های مربوط به رشوه های تجاری انجام می شود.

از ژوئیه ۲۰۰۵ تا دسامبر سال گذشته، آژانس های ضد فساد در چین بررسی بیش از ۱۰۰ هزار پرونده مربوط به رشوه را آغاز کرده اند. در این بررسی، رصد فعالیتهای مقامات دولتی که با شرکتهای خارجی در ارتباط هستند و احزاب غیردولتی با هدف شناسایی فعالیتهای رشوه دهی و رشوه گیری گنجانده شده است. ایجاد یک شبکه مرجع معتبر برای تبادل اطلاعات میان شرکتهای بین المللی مختلفی که چین با آنها در تبادل است، به منظور ترغیب شرکتها در مقابله با رشوه و پولشویی از جمله دیگر اقدامات این قوانین جدید است. در کل، چین دوران شی جین پینگ در مبارزه با فساد پرونده قابل دفاعی دارد.

پایان

اتاق بازرگانی تهران - اردی بهشت 1396